

LANGUAGE IN INDIA
Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow
Volume 12 : 1 January 2012
ISSN 1930-2940

Managing Editor: M. S. Thirumalai, Ph.D.
Editors: B. Mallikarjun, Ph.D.
Sam Mohanlal, Ph.D.
B. A. Sharada, Ph.D.
A. R. Fathi, Ph.D.
Lakhan Gusain, Ph.D.
Jennifer Marie Bayer, Ph.D.
S. M. Ravichandran, Ph.D.
G. Baskaran, Ph.D.
L. Ramamoorthy, Ph.D.

A Linguistic Survey of Katta Varadaraju's Dwipada Ramayanam
A Ph.D. Dissertation in Telugu

Pammi Pavan Kumar, M.A. (Telugu) M.A. (Linguistics)
M. Phil., Ph.D. (Telugu)
Assistant Professor
Department of Telugu
University of Hyderabad
Hyderabad – 500 046
Andhra Pradesh, India
pavankpammi@gmail.com

Language in India www.languageinindia.com

12 : 1 January 2012

Pammi Pavan Kumar, M.A. (Telugu) M.A. (Linguistics), M. Phil., Ph.D. (Telugu)
A Linguistic Survey of Katta Varadaraju's Dwipada Ramayanam –
A Ph.D. Dissertation in Telugu

kaṭṭā varadarāju dvipada rāmāyanam:bhāṣāpariśīlana
(A linguistic survey of Katta Varadaraju's Dwipada Ramayanam)

A thesis submitted to the University of Hyderabad
in partial fulfillment of the requirements for the award of
Doctor of Philosophy in Telugu

Researcher
Pammi Pavan Kumar

Supervisor
Dr. N. S. Raju

DEPARTMENT OF TELUGU
SCHOOL OF HUMANITIES
UNIVERSITY OF HYDERABAD-500046-INDIA
NOVEMBER-2003

కట్టా వరదరాజు ద్విపద రామాయణఃభాషాపరిశీలన

పిహాచ.డి పట్టంకోసం హైదరాబాదు కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయానికి
సమర్పించిన సిద్ధాంత గ్రంథం

పరిశోధన
పమ్మి పవన్ కుమార్

పర్యవేక్షణ
డా. ఎన్.ఎన్.రాజు

తెలుగు జాపి
మానవీయ శాస్త్రాల విభాగం
హైదరాబాదు కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయం
హైదరాబాదు-500 046-జండియా
నవంబరు-2003

జీవితాంతం శ్రమించి
శ్రమ ఫలితాన్నందుకోకుండా
వెళ్లిపోయిన
నాన్నకు...

విషయసూచిక

కృతజ్ఞత
సంకేతాలు-వివరణ

ప్రవేశిక (i-vi)

I పరిశోధనాంశ వివరణ	i
II కవి వంశ కాలాదులు-ఇతర రచనలు	i
III శ్రీ రామాయణం-రచనారీతి	ii
IV పరిశోధనకు గ్రహించిన ప్రతి	ii
V శ్రీ రామాయణేతర ద్విపద రామాయణాలు	iii
VI కట్టావరదరాజు(రచనల)పై జరిగిన ఇతర పరిశోధనలు	iii
VII వర్ణనాత్మక వ్యాకరణరంగలో ఇంతవరకూ జరిగిన కృషి	v
VIII పరిశోధనావశ్యకత-రచనాపద్ధతి-లక్ష్యం	v

అధ్యాయం-1

1 వర్ణ విజ్ఞానం (PHONOLOGY) (1-33)

1.0 వర్ణవ్యవస్థ	1
1.1 వ్యంజనాలు	1
1.2 స్వరాలు	2
1.3 ష,చౌలు	2
1.4 పూర్ణ-అర్థానుస్వరాలు	3
1.5 రేఫ పదాది సంయుక్తత	7
1.5.1 స్వర్ణం+తాడితం	7
1.5.2 ఊష్ణం+తాడితం	8
1.5.3 అనునాసికం+తాడితం	8
1.5.4 అంతస్థం+తాడితం	8
1.6 సాధు-శకటరేఫలు	8
1.7 వర్ణాలమధ్య భేదకవ్యాప్తి	12
1.7.1 వ్యంజనాలు	12
1.7.2 స్వరాలు	15
1.8 సవర్ణవ్యాప్తి	16
1.8.1 నవర్ణం	17
1.8.2 హవర్ణం	17

1.9 వర్షవ్యాప్తి	18
1.9.1 హల్మద్రజవ్యాప్తి	18
1.9.1.1 పదాది	19
1.9.1.2 పదమధ్యంలో (అచ్చులమధ్య)	19
1.9.1.3 పదాంతం	20
1.9.1.4 పదమధ్య ద్వీత్యహల్లులు	21
1.9.1.5 పదాది సంయుక్త హల్లులు	21
1.9.1.6 పదమధ్య సంయుక్త హల్లులు	22
1.9.1.6.1 రెండు హల్లుల సంయుక్తత	22
1.9.1.6.2 మూడు హల్లుల సంయుక్తత	25
1.9.2 అజ్యారవ్యాప్తి	25
1.9.3 పదాది పదమధ్య పదాంత అజ్యారవ్యాప్తి నిరూపణ	25
1.10 వర్షాంతరత	26
1.10.1 ప్రాస్వ-దీర్ఘ అంతరత	26
1.10.1.2 అచ్చుల గుణంలో అంతరత	27
1.10.1.3 హల్లుల వర్షాంతరత	27
1.10.1.4 హల్లుల ద్వీత్య-అద్వీయక్త అంతరత	28
1.10.2 అచ్చులలో వర్షాంతరత	29
1.10.2.1 దీర్ఘాచ్చు+అద్వీయక్తహల్లు/ప్రాస్వాచ్చు+ద్వీత్యహల్లు	29
1.10.2.2 ఐ/ఎల అంతరత	29
1.10.2.3 అయి/ఐల అంతరత	29
1.10.2.4 అవు/బోల అంతరత	29
1.10.2.5 -ఇయ/-ఎల అంతరత	29
1.10.3 సానునాసిక-నిరనునాసిక అంతరత	30
1.10.4 ధ్వని పరిషామాలు	30
1.10.4.1 పరిషారదీర్ఘత	30
1.10.4.2 పదాది హల్లోపం	30
1.10.4.3 పదమధ్యాక్షరచ్యుతి	31
1.10.4.4 స్వరవిశేషం	31
1.10.4.5 అక్షరాధిక్యత	31
1.10.4.6 పదమధ్యస్వరలోపం	31
1.10.4.7 వర్షవ్యత్యయం	32
1.10.4.8 అగ్రాగమం	32
1.10.4.9 పదాది సంయుక్తాక్షరంలో రెండోహల్లు లోపించడం	33
1.10.4.10 స్వరాక్రూణ లేక అచ్చుల పరస్వరాక్రూణ	33
1.10.4.11 వర్షసమీకరణం	33

అధ్యాయం-2

2 సంధి విజ్ఞానం (MORPHO-PHONEMICS) (34-61)

2.0 సంధి:నిర్వచనం	34
2.1 అంతస్సంధి	35
2.2 బాహ్యసంధి	36
2.3 అచ్చంధి	36
2.3.1 అచ్చుకు అచ్చు పరంకావటం	36
2.3.1.1 యడాగమం	36
2.3.1.2 ఉత్సంధి	36
2.3.1.3 అత్యసంధి	39
2.3.1.4 అత్యసంధి వికల్పాతకు అపవాదాలు	42
2.3.1.5 ఇత్యసంధి	43
2.3.1.6 ఎత్యసంధి	48
2.3.1.7 దీర్ఘాచ్చంధి	49
2.3.2 అచ్చుకు హల్లు పరంకావటం	49
2.3.3 గసడదవాదేశ సంధి	50
2.3.3.1 గసడదవాదేశ సంధికి అపవాదాలు	52
2.3.4 అళ్లోపసంధి	53
2.3.5 అజంతశబ్దాలమీద వచ్చే ఆగమాలు	54
2.4. హల్మంధి	56
2.4.1 ధ్వన్యన్యనుకరణ శబ్దాల అనుకృతి	56
2.4.2 సంస్కృత శబ్దాల అనుకృతి	57
2.4.3 "న్ ఉ " + హల్లు (ద్రుతం)	57
2.4.3.1 శ్రీరామాయణం భాషలో ద్రుతం	58
2.4.3.2 ద్రుతం+శ్వాసనిరుద్ధాలు	58
2.4.3.3 "న్ ఉ " + శ్వాసనిరుద్ధేతర హల్లులు	60
2.4.3.4 "న్ ఉ " వాక్యంతంలో రావటం	61

అధ్యాయం-3

3 నామరూప విజ్ఞానం (NOUN MORPHOLOGY) (62-151)

3.0 నామ ప్రాతిపదికలు (nominal stems)	62
3.1 దేశ్య నామ ప్రాతిపదికలు (native nominal stems)	62
3.1.1 ప్రాథమిక నిష్పన్న నామాలు	63
3.1.1.1 క్రియా ధాతువులమీద చేరే ప్రాథమిక నిష్పాదక ప్రత్యయాలు	65
3.1.2 దైవస్తాయి నిష్పన్న నామాలు	70
3.1.3 తృతీయ లేక తృతీయానంతరస్తాయి నిష్పన్న నామాలు	74

3.1.4 నామప్రాతిపదికలు (స్వేరూపం ఆధారంగా)	75
3.1.5 నామ ప్రాతిపదికలు (స్వేభావం ఆధారంగా)	75
3.2 ఆదాన నామాలు (borrowed nouns)	77
3.2.1 తత్వమాలు	77
3.2.1.1 అజంత ప్రాతిపదికలు	77
3.2.1.1.1 అకారాంత సంస్కృత పుంలింగ ప్రాతిపదికలు	77
3.2.1.1.2 ఇకారాంత సంస్కృత పుంలింగ ప్రాతిపదికలు	77
3.2.1.1.3 ఉకాంరాంత పుంలింగ ప్రాతిపదికలు	78
3.2.1.1.4 బుయకారాంత పుంలింగ ప్రాతిపదికలు	79
3.2.1.1.5 సంస్కృత ఆకారాంత, ఈకారాంత స్త్రీలింగ ప్రాతిపదికలు	79
3.2.1.1.6 ప్రాస్వ ఇకారాంత సంస్కృత స్త్రీలింగ ప్రాతిపదికలు	79
3.2.1.1.7 ఆకారాంత పుంలింగ, నపుంసకలింగ ప్రాతిపదికలు	80
3.2.1.2 హలంత ప్రాతిపదికలు	80
3.2.1.2.1 సంస్కృత హలంత పుంలింగ ప్రాతిపదికలు	80
3.2.1.2.2 సంస్కృత హలంత స్త్రీలింగ ప్రాతిపదికలు	81
3.2.1.2.3 సంస్కృత హలంత నపుంసకలింగ ప్రాతిపదికలు	81
3.2.2 తద్భవాలు	83
3.2.2.1 సంస్కృత ప్రాతిపదికలనుంచి ఏర్పడిన తద్భవాలు	83
3.2.2.1.1 స్వేరభక్తి వల్ల ఏర్పడినవి	83
3.2.2.1.2 స్వేరం అధికంగావచ్చి ఏర్పడినవి	83
3.2.2.1.3 పదాది స్వేరాల్లో మార్పుకలిగి ఏర్పడినవి	83
3.2.2.1.4 పదమధ్య స్వేరాల్లో మార్పుకలిగి ఏర్పడినవి	84
3.2.2.1.5 పదాంత స్వేరాల్లో మార్పుకలిగి ఏర్పడినవి	84
3.2.2.1.6 పదాది వ్యంజనాల్లో మార్పుకలిగి ఏర్పడినవి	84
3.2.2.1.7 అపదాది వ్యంజనాల్లో మార్పుకలిగి ఏర్పడినవి	85
3.2.2.1.8 అనుస్వారం అధికంగావచ్చి ఏర్పడినవి	85
3.2.2.2 ప్రాకృత ప్రాతిపదికలనుంచి ఏర్పడ్డ తద్భవాలు	85
3.2.2.2.1 పదాది స్వేరంలో మార్పుకలగనిరూపాలు	85
3.2.2.2.2 పదాది స్వేరంలో మార్పుకలిగిన రూపాలు	85
3.2.2.2.3 పదమధ్య స్వేరంలో మార్పుకలిగిన రూపాలు	86
3.2.2.2.4 పదాంత స్వేరంలో మార్పుకలిగిన రూపాలు	86
3.2.2.2.5 పదాది వ్యంజనాల్లో మార్పుకలిగిన రూపాలు	87
3.2.2.2.6 అపదాది వ్యంజనాల్లో మార్పుకలిగిన రూపాలు	87
3.2.3 సంస్కృత ప్రాకృతేతర భాషాపదాలు	87
3.2.3.1 అరబీ, పారసీ, మరాఠి, ఉర్దూభాషాపదాలు	88
3.2.3.2 కన్నడ భాషాపదాలు	91
3.2.3.3 తమిళ పదాలు	92
3.3 లింగం (Gender)	93
3.3.1 లింగబోధక ప్రత్యుయాల్ని గ్రహించని నామాలు	93
3.3.1.1 మహాద్వాచకాలు	93

3.3.1.2 మహాతీ వాచకాలు	93
3.3.1.3 మహాన్యమాతీ వాచకాలు	93
3.3.1.4 మహాతీతర అమహద్వాచకాలు	93
3.3.2 లింగబోధక ప్రత్యోయాల్ని గ్రహించే నామాలు	94
3.3.2.1 మహద్వాచకాలు	94
3.3.2.2 మహాతీ వాచకాలు	94
3.3.2.3 మహాతీతర అమహద్వాచకాలు	94
3.4 వచనం (Number)	95
3.4.1 బహువచన ప్రత్యోయం/పదాంశం	95
3.4.1.1 -ము	95
3.4.1.2 -ఱు	96
3.4.1.3 - ఊ	96
3.4.1.4 -రు	96
3.4.1.5 -లు	97
3.4.1.5.1 ప్రాతిపదికాంత ఇత్యం ఉత్యంగా మారటం	97
3.4.1.5.2 ఉపోత్తమ ఇత్యం ఉత్యంగా మారటం	98
3.4.1.5.3 ప్రాతిపదికాంత ఉత్యం లోపించటం	98
3.4.1.5.4 మూర్ఖన్యాభకారం ఆదేశంగా రావటం	98
3.4.1.5.5 ‘ండ్’ ఆదేశంగా రావటం	101
3.4.1.5.6 యకారానికి తకారాదేశం+బహువచన ప్రత్యోయం	101
3.4.1.5.7 బహువచన ప్రత్యోయమైన ‘-లు’ పరమైనపుడు ప్రాతిపదికాంత అక్షరానికి లోపం రావటం	101
3.4.1.5.8 ప్రాతిపదికాంత అక్షరానికి ‘కు’ ఆదేశంగా రావటం	102
3.4.1.5.9 ప్రాతిపదికాంత ‘ము’కారానికి లోపం, తత్కార్య స్వరానికి దీర్ఘం రావటం	102
3.4.2 ఏక, బహువచన రూపాలు:ప్రయోగ విశేషాలు	103
3.4.2.1 ద్విగుణిత బహువచనాలు	103
3.4.2.2 నిత్య బహువచనాంతాలు	103
3.4.2.3 నిత్యోక వచనాంతాలు	104
3.4.2.3.1 లోహవాచక శబ్దాలు	104
3.4.2.3.2 సంభార వాచక శబ్దాలు	104
3.5 మాన్యత (honour)	105
3.5.1 -గారు	105
3.5.2 -వారు	105
3.5.3 -వారలు	105
3.5.4 -శయన	105
3.5.5 -ఆయన	106
3.6 నామవిభక్తులు-రూప నిష్పత్తి (case declension)	106
3.6.1 ఔపవిభక్తిక/అనౌపవిభక్తికనామాలు	106

3.6.2 ఔపవిభక్తికాలు	106
3.6.2.1 -జ	107
3.6.2.2 -తి	109
3.6.2.3 -టి	109
3.6.2.4 - ఠి	110
3.6.2.5 -ని	111
3.6.2.6 -అటి	111
3.6.2.7 -ఇటి	112
3.6.2.8 -ఆ	112
3.6.3 ఔపవిభక్తిక అనోపవిభక్తికరూపాల పర్యాయత	112
3.6.4 ప్రథమావిభక్తి రూపాల నిర్మాణం	112
3.6.5 ద్వితీయాది విభక్తి రూపాల నిర్మాణం	113
3.6.5.1 అధికాంశం	113
3.6.6 ద్వితీయాది విభక్తి ప్రత్యయాలు	114
3.6.6.1 ద్వితీయా విభక్తి ప్రత్యయాలు	114
3.6.6.2 తృతీయా విభక్తి ప్రత్యయాలు	115
3.6.6.3 చతుర్थి విభక్తి ప్రత్యయాలు	117
3.6.6.4 పంచమీ విభక్తి ప్రత్యయాలు	117
3.6.6.5 షష్ఠి విభక్తి ప్రత్యయాలు	118
3.6.6.6 సప్తమీ విభక్తి ప్రత్యయాలు	122
3.6.6.7 సంబోధన ప్రథమా విభక్తి	123
3.6.6.8 సంబుద్ధి పదాలు	125
3.6.6.8.1 '-ఒ' మీద '-రోరో' రావటం	126
3.6.6.9 విభక్తి విపర్యయం	126
3.7 విశేషణాలు (adjectives)	126
3.7.1 సిద్ధ విశేషణాలు	127
3.7.2 నిష్పన్న విశేషణాలు	127
3.7.2.1 నామిక విశేషణాలు	127
3.7.2.2 సార్వనామిక విశేషణాలు	128
3.7.2.2.1 నిర్దేశక విశేషణాలు	128
3.7.2.2.2 ప్రశ్నార్థక విశేషణాలు	128
3.7.2.2.3 అనిర్దిష్ట విశేషణాలు	128
3.7.2.3 సంఖ్యావాచక విశేషణాలు	129
3.7.2.4 ధాతుజ విశేషణాలు	130
3.7.3 సార్వనామిక రూపాలు	130
3.7.3.1 సార్వనామిక అనుబంధాలు	130
3.8 సర్వనామాలు (pronouns)	131
3.8.1 సర్వనామాల్లోని రకాలు	131
3.8.1.1 పురుషవాచక సర్వనామాలు	131
3.8.1.2 ఆత్మార్థక సర్వనామాలు	133

3.8.1.3 నిర్దేశక సర్వనామాలు	133
3.8.1.4 ప్రశ్నార్థక సర్వనామాలు	135
3.8.1.5 అనిర్దిష్ట సర్వనామాలు	137
3.8.2 సార్వనామిక విశేషణాలు	138
3.8.3 సార్వనామిక క్రియా విశేషణాలు	139
3.9 సంఖ్యావాచకాలు (numerals)	140
3.9.1 సంఖ్యావాచకాల లింగవచన నిరూపణ	141
3.9.1.1 ఏకత్వబోధక సంఖ్యావాచకం	141
3.9.1.2 బహుత్వబోధక సంఖ్యావాచకాలు	142
3.9.2 సంఖ్యావాచకాలు:భేదాలు	142
3.9.2.1 సామాన్య సంఖ్యావాచకాలు	142
3.9.2.2 గుణిత సంఖ్యావాచకాలు	143
3.9.2.3 సంకలన సంఖ్యావాచకాలు	143
3.10 సమాస నిర్వాణం (formation of compounds)	144
3.10.0 సమాస నిర్వచనం-చర్చ	144
3.10.1 సమాసం:అర్థనిర్దిష్టయం	145
3.10.2 సమాస విభజన	145
3.10.2.1 సాంస్కృతిక సమాసాలు	145
3.10.2.1.1 సిద్ధ సాంస్కృతిక సమాసాలు	146
3.10.2.1.2 సాధ్య సాంస్కృతిక సమాసాలు	146
3.10.2.2 ఆచిచ్ఛిక సమాసాలు	146
3.10.2.3 మిశ్ర సమాసాలు	147
3.10.2.4 వైరి సమాసాలు	148
3.10.3 కారక సంబంధం ఆధారంగా సమాసవిభజన	148
3.10.3.1 తత్వరుష	149
3.10.3.2 కర్మధారయం	149
3.10.3.3 ద్విగుపు	149
3.10.3.4 బహుప్రీపిం	150
3.10.3.5 ద్వంద్వం	150
3.11 ఇతర విశేషాలు	150

అధ్యాయం-4

4 క్రియారూపవిజ్ఞానం (VERB MORPHOLOGY) (152-224)

4.0 క్రియ-నిర్వచనం	152
4.1 క్రియాప్రాతిపదికల వర్గీకరణ	152
4.1.1 సామాన్య క్రియాప్రాతిపదిక	153
4.1.1.1 సిద్ధ అకర్మక క్రియాప్రాతిపదికలు	153
4.1.1.1.1 సకర్మకాలుగా మార్చదగినవి	154

4.1.1.1.2 సకర్కాలుగా మార్పులేనివి	154
4.1.1.2 సిద్ధ సకర్క క్రియాప్రాతిపదిక	154
4.1.2 సంశోష్ట క్రియాప్రాతిపదికలు	154
4.1.2.1 సాధ్య సకర్క క్రియాప్రాతిపదికలు	155
4.1.2.1.1 సిద్ధ అకర్క రూపంనుంచి నిష్పన్నమైనవి	155
4.1.2.1.2 నామప్రాతిపదికలనుంచి నిష్పన్నమైనవి	155
4.1.2.2 ప్రేరణార్థక క్రియాప్రాతిపదికలు	155
4.1.3 సంయుక్త క్రియాప్రాతిపదికలు	155
4.1.3.1 వర్తమాన అసమాపకక్రియ+సహాయక క్రియ	156
4.1.3.2 క్రూయర్క్రియావిశేషణం+సహాయక క్రియ	156
4.1.3.3 వ్యుతిరేక అసమాపక క్రియ+సహాయక క్రియ	156
4.1.3.4 అన్నంతం+సహాయక క్రియ	157
4.2 కాల-భావబోధక ప్రత్యోయాలు	157
4.2.1 ప్రత్యోయ విభజన	157
4.2.1.1 మొదటి తరగతి-హాలాది ప్రత్యోయాలు	157
4.2.1.2 రెండవ తరగతి-తాలవ్యాచ్చ ఆదిగాగల ప్రత్యోయాలు	158
4.2.1.3 మూడవ తరగతి-కంల్యాచ్చ ఆదిగాగల ప్రత్యోయాలు	158
4.2.2 ధాతుగత వర్ణ పరిణామ సూత్రాలు	159
4.2.2.1 ఒకటో సూత్రం	159
4.2.2.2 రెండవ సూత్రం	160
4.2.2.3 మూడవ సూత్రం	160
4.2.2.4 నాల్గవ సూత్రం	161
4.2.2.5 అయిదవ సూత్రం	162
4.2.2.6 ఆరవ సూత్రం	163
4.2.3 ధాతు వర్గాలు	163
4.2.4 ఆయా వర్గ ధాతువుల్లో కనిపించే సంధిగత అంశాలు	165
4.2.4.1 మొదటి వర్గం	165
4.2.4.2 రెండవ వర్గం	166
4.2.4.3 మూడవ వర్గం	168
4.2.4.4 నాల్గవ వర్గం	169
4.2.4.5 అనియత మార్పులుపొందే ధాతువర్గరూపాలు	174
4.2.4.5.1 అగు	174
4.2.4.5.2 ఇచ్చు	177
4.2.4.5.3 ఉండు	178
4.2.4.5.4 చూచు	182
4.2.4.5.5 చోచ్చు	184
4.2.4.5.6 తెచ్చు	185
4.2.4.5.7 పోవు	187
4.2.4.5.8 లేచు	188

4.2.4.5.9 వచ్చ	189
4.2.4.5.10 వలచు	192
4.2.4.5.11 కల	194
4.3 క్రియారూపాలు	195
4.3.1 అంతర్గుర్వాణాలు	195
4.3.1.1 సమాపక క్రియలు	195
4.3.1.1.1 పురుష ప్రత్యోయాలు	195
4.3.1.1.2 భూతకాలం	198
4.3.1.1.3 తద్ధర్వర్థకం/భవిష్యత్తులం	200
4.3.1.1.4 విధ్వర్థకం	202
4.3.1.1.5 విధ్వర్థక వ్యతిరేకం	202
4.3.1.1.6 ఆశీర్వర్థకం	203
4.3.1.1.7 వ్యతిరేక క్రియ	204
4.3.1.1.8 ఉభయ సంప్రార్థన క్రియ	205
4.3.1.2 అసమాపక క్రియలు	205
4.3.1.2.1 క్రియా విశేషణాలుగా పనిచేసేవి	206
4.3.1.2.2 విశేషణాలుగా పనిచేసేవి	210
4.3.1.3 భావార్థకం	213
4.3.2 బహిర్గుర్వాణాలు	213
4.3.2.1 సమాపక క్రియలు	213
4.3.2.1.1 వర్తమాన కాలం	213
4.3.2.1.2 భూతకాలం	214
4.3.2.1.3 తద్ధర్వర్థకం/భవిష్యదర్థకం	214
4.3.2.1.4 భవిష్యత్తులం/శక్యర్థకం	214
4.3.2.2 అసమాపక క్రియలు	215
4.3.2.2.1 వర్తమానార్థక ధాతుజ విశేషణం	215
4.3.2.2.2 భవిష్యదర్థక/శక్యర్థక ధాతుజ విశేషణం	215
4.3.2.2.3 శక్యర్థక వ్యతిరేక ధాతుజ విశేషణం	215
4.4 క్రియా విశేషణాలు	216
4.4.1 క్రియావిశేషణాలుగా ప్రవర్తించే సర్వనామాలు	216
4.4.1.1 కాలవాచకాలు	216
4.4.1.2 స్ఫురిత వాచకాలు	217
4.4.1.3 ప్రకారార్థకాలు	218
4.4.2 క్రియా విశేషణాలుగా ప్రవర్తించే నామవాచకాలు	219
4.4.2.1 కాలవాచకాలు	221
4.4.2.2 స్ఫురితవాచకాలు	221
4.4.2.3 పరిమాణ వాచకాలు	222
4.4.3 బౌపమ్యాన్ని బోధించే రూపాలు	222
4.4.4 ధ్వన్యన్యనుకరణ రూపాలు	223
4.4.5 ద్వీరుక్త రూపాలు	223

అధ్యాయం-5**5 పదకల్పకావ్యయాలు (CLITICS) (225-238)**

5.0 పదకల్పకావ్యయాలు-చర్చ	225
5.1 పదకల్పకావ్యయం-నిర్వచనం	225
5.2 ఏవార్థకం	226
5.3 ప్రశ్నార్థకం	228
5.4 సందేహర్థకం	229
5.5 సముచ్చయార్థకం	231
5.5.1 సంకలనార్థకం	232
5.5.2 నిత్యత్వార్థకం	233
5.5.3 అనుసంధానార్థకం	233
5.5.4 అధికార్థకం	233
5.5.5 అప్యర్థకం	234
5.6 కిలార్థకం	234
5.7 సంబోధనార్థకం	236
5.8 కాలార్థకం	237

అధ్యాయం-6**6 వాక్య విజ్ఞానం (SYNTAX) (239-251)**

6.0 వాక్యం-నిర్వచనం	239
6.1 వాక్య భేదాలు	240
6.2 స్వరూప విభాగం	240
6.2.1 సామాన్య వాక్యం	240
6.2.2 సంస్కృత వాక్యం	241
6.2.2.1 క్రాయిర్క ప్రయుక్త సంస్కృతవాక్యాలు	241
6.2.2.2 వ్యోతిరేక క్రాయిర్కం ప్రయుక్తమైన సంస్కృత వాక్యాలు	242
6.2.2.3 శత్రుర్కం ప్రయుక్తమైన సంస్కృతవాక్యాలు	243
6.2.2.4 అన్నంతరూపం ప్రయుక్తమైన సంస్కృతవాక్యాలు	243
6.2.2.5 చేదర్కం ప్రయుక్తమైన సంస్కృతవాక్యాలు	244
6.2.2.6 అప్యర్కం ప్రయుక్తమైన సంస్కృతవాక్యాలు	244
6.2.3 సంయుక్త వాక్యం	245
6.3 స్వభావ విభాగం	246
6.3.1 ప్రశ్నార్థక వాక్యం	246
6.3.1.1 విషయాపేక్షక ప్రశ్నలు	246
6.3.1.2 విషయ నిర్ధారక ప్రశ్నలు	247